

Hoofredactioneel

Lokale verankering

Universiteiten en hogescholen opereren in een steeds verder geglobaliseerde wereld. Niet verbazend dus dat ze hoog inzetten op internationalisering. Ze zetten diverse internationale samenwerkingsverbanden op, creëren *joint degrees*, trekken buitenlandse studenten aan en zoeken onder meer ook aansluiting bij het actuele European Universities Initiative. *Th@ma* wijdde al meerdere malen een nummer aan internationalisering, laatst nog met de editie 2022-3, terwijl *Th@ma* 2021-4 specifiek ging over het concept 'Europese universiteit'.

Voeg daarbij dat een en ander gepaard gaat met het aanbieden van Engelstalige opleidingen en het is meteen duidelijk dat internationalisering een bijzonder actueel onderwerp is, zowel in Nederland als in Vlaanderen. 'Language matters', schreven Godelieve Laureys, Kristiaan Versluys en collega's onlangs, waarbij ze een genuanceerd standpunt innamen over het aanbieden van Engelstalige opleidingen en daarbij pleitten voor een grote autonomie van de universiteiten. En dat terwijl de Vlaamse Regering recentelijk toch niet is ingegaan op diverse vragen om Engelstalige opleidingen te organiseren, en in het bijzonder niet op de vraag om te worden vrijgesteld van het aanbieden van een Nederlandstalig equivalent. Zoals bekend is in Nederland de verengelsing van het hoger onderwijs een stuk verder doorgevoerd, maar ook daarop komt meer en meer kritiek. Met zijn recente en langverwachte Kamerbrief gaat de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap daar verder op in.

Internationalisering blijft een *hot topic*, maar toch hebben we het in dit nummer over die andere dimensie: de regionale functie van universiteiten en hogescholen. Voor hen blijft het zoeken naar een balans tussen internationalisering enerzijds en lokale verankering anderzijds. 'Op zoek naar balans' is trouwens ook de subtitel die het recente *Th@ma*-nummer (2022-3) over internationalisering meekreeg. Sijbolt Noorda² stelde daarbij dat hogeronderwijsinstellingen er niet voor zichzelf zijn: 'Het is hun *raison d'être* te voorzien in een maatschappelijke behoefte. Ze zijn verankerd in hun plaats en land van vestiging en onderdeel van natievorming, factor van regionale ontwikkeling of stedelijke expansie.' In het voorliggende nummer willen we ingaan op wat die regionale functie nu precies betekent voor universiteiten en hogescholen, en hoe ze daarmee omgaan.

Om gewoon even bij de actualiteit te blijven: de Financial Times rapporteerde onlangs over een studie van London Economics³ en kopte 'Cambridge university's economic impact worth £30bn a year, analysis shows'⁴. En de Amerikaanse denktank Brookings Institution⁵ had het op zijn beurt recentelijk over de toenemende mate waarin onderzoeksuniversiteiten hun rol opnemen in het versterken van de regionale economie. De Universiteit van Cambridge bijvoorbeeld mag dan een koploper zijn, de economische impact van hogeronderwijsinstellingen is duidelijk. Uitkomsten van onderzoek en ontwikkeling en het gemakkelijk toegankelijk maken ervan voor regionale economische en maatschappelijke spelers zorgen voor een voor de hand liggende regionale rol voor universiteiten en hogescholen. Niettemin dienen we op te merken dat de ontwikkeling van nieuwe technologieën en nieuwe producten eigenlijk in hoge mate op mondiaal niveau plaatsvindt.

Blijft dat hogeronderwijsinstellingen bijdragen tot innovatie en zelf zorgen voor een belangrijke tewerkstelling, en dat alleen al door het afleveren van afgestudeerden die inzetbaar zijn in de regio ze een belangrijke regionale rol vervullen. Maar ook hier weer geldt: studenten zijn mobiel en stromen na afstuderen soms uit naar andere regio's of het buitenland. Moge het verder duidelijk zijn dat bij het invullen van een regionale behoefte het uiteraard niet alleen gaat om een puur economische bijdrage, maar wel over de bredere maatschappelijke relevantie van het hoger onderwijs.

Internationalisering blijft

een hot topic, maar in

dit nummer gaat het

over de regionale rol

Het blijft een uitdaging om de regionale functie van het hoger onderwijs goed en wel te vatten

Een en ander neemt niet weg dat het een uitdaging blijft om de regionale functie van universiteiten en hogescholen goed en wel te vatten. En wat betekent dan daarbij de regio? Hoe is die afgebakend? Niettemin, menige Vlaamse of Nederlandse universiteit of hogeschool heeft in haar missie een verwijzing naar die regionale dimensie. Hoe ze daar precies invulling aan geven, daarover lezen we meer in dit themanummer.

Th&ma stond al eerder stil bij die regionale rol, denk maar aan een bijdrage van Ann-Pascale Bijmens en collega's⁶ en aan die van Pim Breebaert⁷. Deze laatste beklemtoont in het bijzonder dat het berekenen van de economische voetafdruk van universiteiten en hogescholen te eendimensionaal is om echt relevant te zijn, en dat hij uitdagingen voor hen ziet in het bijdragen aan de oplossing van grote maatschappelijke problemen. Ditmaal wijden we een heel nummer aan de regionale voetafdruk, maar toch zullen we ook hiermee niet het finale antwoord hebben gegeven op alle vragen over de manier waarop we maatschappelijk betrokken hoger onderwijs en onderzoek best vorm kunnen geven. Maar alvast heel veel dank aan allen die hebben bijgedragen.

Bert Hoogewijs

is hoofdredacteur van *Th&ma*

Noten

- 1 Laureys, G., Versluys, K. et al. (2022). *Language Matters, Taalgebruik en taalbeleid aan de Vlaamse universiteiten*. KVAB Standpunt 75.
- 2 Noorda, S. (2022). Gemakkelijker geschreven dan gedaan. Universiteiten als bakens van maatschappelijk belang. *Th&ma* (3), 6-12.
- 3 london-economics.co.uk/blog/publication/the-economic-impact-of-the-university-of-cambridge-march-2023/
- 4 www.ft.com/content/fc1106e3-733b-4903-gd17-e6d3868beba1
- 5 www.brookings.edu/blog/the-avenue/2023/02/09/how-research-universities-are-evolving-to-strengthen-regional-economies/
- 6 Bijmens, A-P., Vanhaverbeke, W. & De Schepper L. (2014). Universiteiten in de regio. *Th&ma* (1), 38-43.
- 7 Breebaert, P. (2019). Ga op zoek naar je maatschappelijke afdruk. *Th&ma* (1), 79-83.